
VERKKOTILAISUUS
MISTÄ VOIMAVARAT INNOVOINTIIN?
Pk-yritysten vahvuuksia ja kehittämiskohteita kolmen maakunnan alueelta
19.11.2024
klo 10 - 10.50
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
centria ammattikorkeakoulu
samk
SeAMK

Innovaatiokartoitus

- kevät 2024
- Keski- ja Etelä-Pohjanmaa sekä Satakunta
- yhteensä 60 mikro- tai pk-yritystä
- osallistuneet yritykset ovat itse ilmoittautuneet tai suostuneet kutsuun osallistua kartoitukseen

Kartoituksen toteuttamisen apuväline

Työkalu perustuu kuuteen osa-alueeseen, jotka on havaittu tärkeiksi innovaatiokyvykkyyden tekijöiksi.

- Jokaisella osa-alueilla oli 3-6 kysymystä
- Keskustelijat valitsivat kysymyksiin omaan yritykseensä mielestään sopivimman arvosanan väliltä 1 - 5
- Alla esimerkkejä osa-alueelta ”prosessit”

Prosessit

	1	2	3	4	5
IDEOIDEN ARVIOINTI	Yrityksessämme ideoiden syntyminen on satunnaista. Hyvältä vaikuttavia ideoita edistetään yrityksessä, mutta ideoiden arviointiin ei ole systemaattista prosessia.	Yrityksemme asettuu 1 ja 3 välille.	Yrityksessämme kannustetaan ideointiin, mutta ideoiden arviointiin ei ole systemaattista prosessia.	Yrityksemme asettuu 3 ja 5 välille.	Yrityksessämme kannustetaan ideointiin ja erilaisten lähteiden hyödyntämiseen ideoinnissa. Yrityksellämme on systemaattinen prosessi uusien ideoiden arviointiin.
TUOTE- JA PALVELUKEHITYKSEN PROSESSI	Meillä ei ole prosessia tuotteiden ja/tai palveluiden kehittämiselle, vaan kehitystyötä tehdään muun työn ohessa, kun ehditään.	Yrityksemme asettuu 1 ja 3 välille.	Tuotteiden ja/tai palveluiden kehittämiselle nimetään vastuuhenkilöt, mutta kehittämistyölle ei ole selkeää prosessia.	Yrityksemme asettuu 3 ja 5 välille.	Yrityksellämme on tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi selkeä prosessi, jossa määritellään suunnitteluun ja kehittämiseen liittyvät vaiheet ja vastuut.

Tuloksia

Keksintö KOKEILUT
Erheiden salliminen
YLLÄTTÄVÄN HYVÄ
Rohkea HEREILLÄ Freesi
UUSI TAPA Pelle Peloton
RATKAISU
Virheistä oppiminen

Tärkeimpiä havaintoja

- Yhteenvetona ja päällimmäisenä havaintona voidaan yksinkertaisesti todeta, että
  - kehittämisen esteet ja voimavarat pienissä yrityksissä ovat varsin yhtenäiset riippumatta toimialasta, sijainnista tai yrityksen koosta henkilöstön määrällä mitattuna.

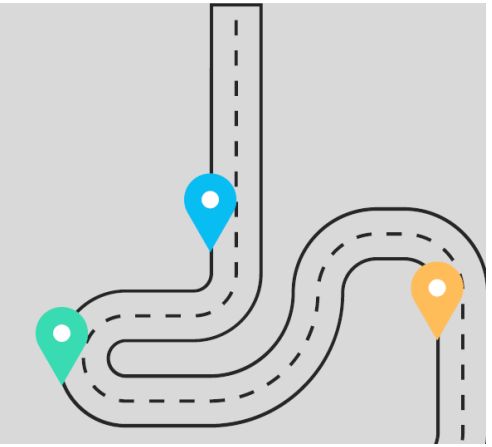

Tärkeimpiä havaintoja

- ✓Osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja teknologiaan kiinnitetään hyvin huomiota.
- ✓Verkostot ovat laajoja ja niitä hyödynnetään aktiivisesti tiedon vaihtoon.
- ✓Ennakointi, prosessit, dokumentointi, seuranta => systemaattisuus puuttuu kautta linjan.
- ✓Asiakastyytyväisyyttä kysytään, mutta asiakastarpeita ei.
- ✓Kilpailija tunnistetaan heikosti.

Tarkempia tuloksia

Maakunta		Teknologia	Osaaminen	Verkostot	Asiakkaat ja markkinointi	Innovaatio-visio	Prosessit
		ka.	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.
Etelä-Pohjanmaa	(n=20)	3,4	3,3	3,8	3,4	3,7	3,0
Keski-Pohjanmaa	(n=20)	3,2	3,5	3,2	2,9	3,3	3,0
Satakunta	(n=20)	3,8	4,0	3,5	3,7	3,8	3,7
Kaikki vastaajat	(n=60)	3,5	3,6	3,5	3,3	3,6	3,2

SEAMK

Osa-alueiden keskiarvot henkilöstömäärän mukaan

Henkilöstömäärä		Teknologia	Osaaminen	Verkostot	Asiakkaat ja markkinointi	Innovaatio-visio	Prosessit
		ka.	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.
1-2 työntekijää	(n=11)	3,2	3,4	3,4	3,1	3,3	2,8
3-9 työntekijää	(n=20)	3,3	3,5	3,4	3,1	3,5	3,2
10-49 työntekijää	(n=20)	3,6	3,8	3,6	3,6	3,7	3,4
50 tai enemmän työntekijää	(n=9)	3,9	3,4	3,6	3,6	3,9	3,6
Kaikki vastaajat	(n=60)	3,5	3,6	3,5	3,3	3,6	3,2

Toimialoittain

Toimiala		Teknologia	Osaaminen	Verkostot	Asiakkaat ja markkinointi	Innovaatio-visio	Prosessit
		ka.	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.
Lehtiala, graafinen ala, painoala	(n=3)	3,4	3,3	3,7	3,7	**4,1**	3,3
Sosiaalipalvelut/terveydenhuolto	(n=6)	3,3	**4,1**	3,7	3,4	3,3	2,9
(Valmistava) teollisuus	(n=15)	3,5	3,4	3,5	3,4	3,7	3,3
Matkailu ja ravitsemus	(n=5)	3,1	3,7	**4,0**	3,6	3,7	3,5
Kauppa	(n=9)	3,6	3,4	3,0	3,1	3,1	3,1
Rakentaminen	(n=4)	**3,8**	3,4	3,6	3,1	**4,2**	3,5
Palveluala	(n=13)	3,6	**3,8**	3,6	3,4	3,6	3,2
Markkinointi	(n=3)	3,3	**4,5**	**4,0**	**3,8**	3,6	3,4
Kuljetus ja logistiikka	(n=2)	3,5	2,4	2,1	2,1	**3,8**	2,8
Kaikki vastaajat	(n=60)	3,5	3,6	3,5	3,3	3,6	3,2

Teknologia

- Teknologia on aihe, joka kiinnostaa kaikkia ja noin puolet kaikista vastaajista kokee, että oma teknologia on ajanmukaisella tasolla.
- Suurin este teknologian kehittämiselle on resurssien puute
- Kehittämisinvestointeihin on saatavana julkisia tukia ja tuettuja rahoituksia, mutta niiden hakeminen koettiin yleisesti hankalaksi.
- Monilla toimialoilla päämies hallitsee teknologiavaatimuksia.

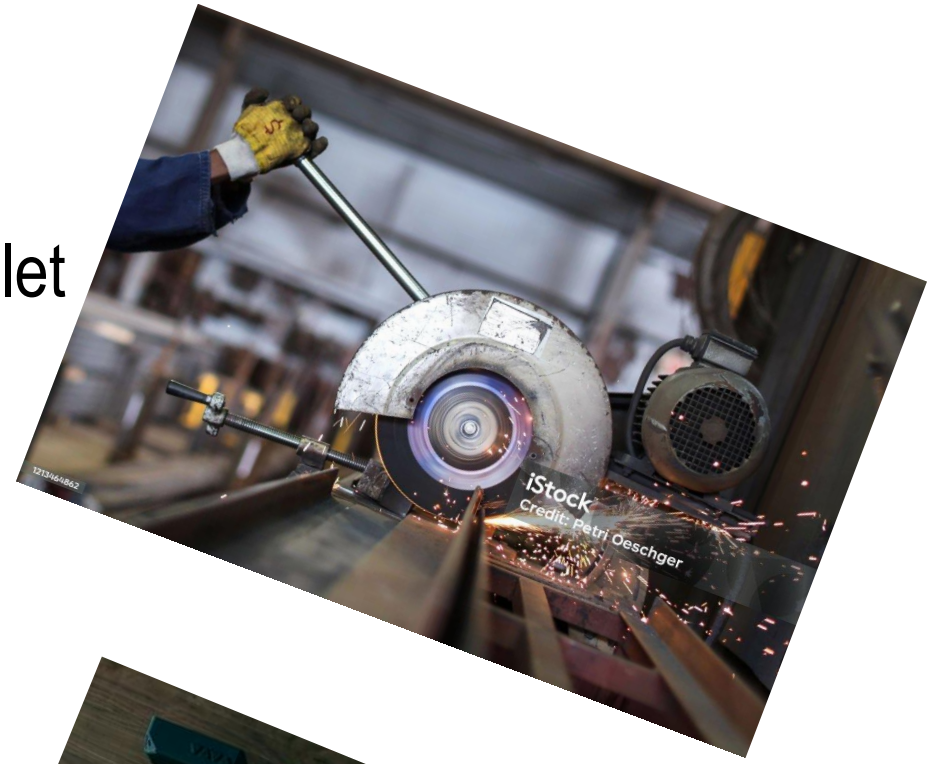

Verkostot

- Erilaisia kumppaneita kutsutaan yhteisesti nimellä verkosto.
- Verkostoja on monipuolisesti ja paljon, ja niitä käytetään aktiivisesti.
- Yhteistyöprojekteja ei kuitenkaan juuri tehdä.

Asiakkaat ja markkinat

- Lähes kaikki seuraavat trendejä ja markkinoita ainakin jollakin tavoin.
- Asiakastyytyväisyyskysely tunnistettiin hyvin ja oikeastaan kaikki ovat tehneet sellaisen joskus. Ne ovat kuitenkin säännöllisen epäsäännöllisesti toteutettuja ja suurin osa mainitsi saavansa hyvää palautetta.
- Asiakastarpeiden selvittäminen sekä lanseeraus saivat käytännössä vain heikkoja arvosanoja.

Hyvä palaute johtaa harvoin kehittymiseen ja näin ollen kielteiseen palautteeseen tulisi keskittyä jopa tarkemmin. Kielteistä palautetta antavat ne, jotka haluavat pysyä yrityksen asiakkaana. Kehitysehdotusten parissa syntyisi sivutuotteena kaivattua ennakointityötä, joka oli suurimmalle osalle vierasta.

Innovaatiovisio

- Miltei kaikilla (90 %) on vähintäänkin jonkinlainen visio siitä, miten edetään, mutta noin puolet kertoo, että siitä on tietoinen vain yrityksen ydinjoukko.
- Aikataulutettua kirjoitettua suunnitelmaa ei ollut kenelläkään.
- Osaamisen tarve vision saavuttamiseksi oli tunnistettu, mutta hajanaisesti.
- Innovoinnin kulttuuri koettiin läpi vastaajajoukon erinomaiseksi.

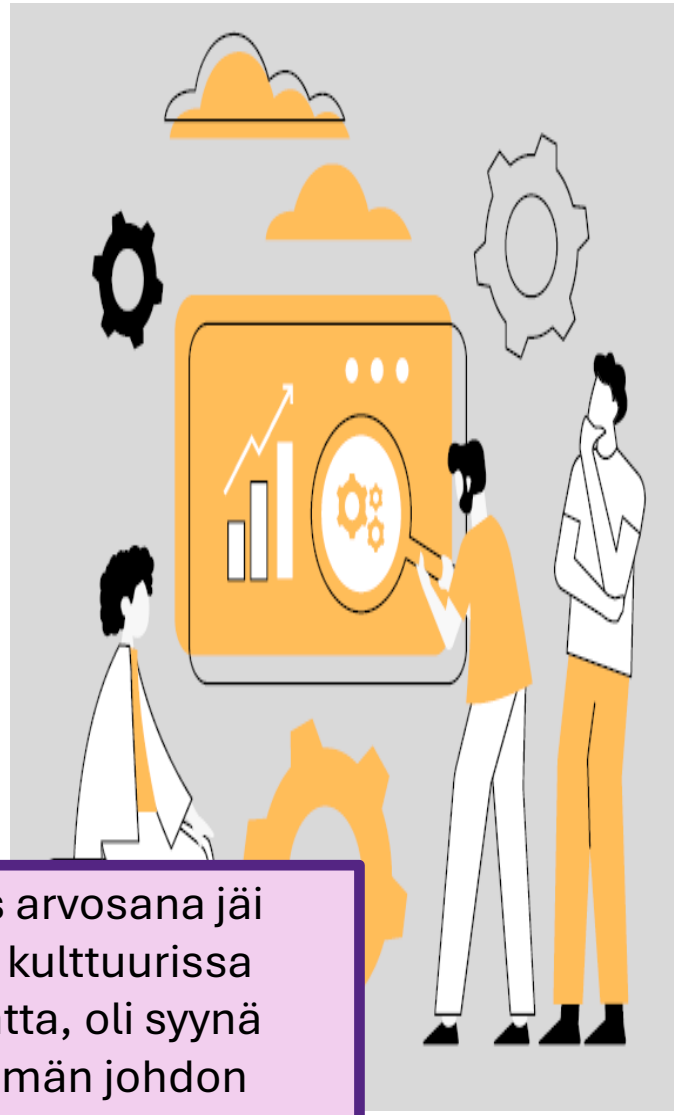

Mikäli paras arvosana jäi innovoinnin kulttuurissa saavuttamatta, oli syynä

- ylimmän johdon puuttuminen hankkeista
- valmius vain harkittuihin riskeihin

Tutkitaan tarkemmin osa-aluetta **osaaminen**

	Osaaminen, keskiarvo
Lehtiala, graafinen ala	3,3
Sos.palvelut, hoitoala	4,1
Valmistava teollisuus	3,4
Matkailu & ravitsemus	3,7
Kauppa	3,4
Rakentaminen	3,4
Palveluala	3,8
Markkinointi	4,5
Kuljetus & logistiikka	2,4
Kaikki vastaajat	3,6

Osaamisen osa-alueella lähes kaikki arvosanat asettuivat tasolle 3-5.

Yleisesti voi sanoa, että yrityksissä

- oli kartoitettu henkilöstön osaaminen työhön liittyen
- Pohdittiin säännöllisesti osaamistarpeita
- Suhtauduttiin myönteisesti kouluttautumiseen
  - Pakolliset järjestetään, mutta muutoin odotetaan työntekijän aktiivisuutta
- Pyrittiin järjestämään tilaa jatkuvalle tiedon jakamiselle
- Systemaattisuus puuttui, mutta jo haastattelun aikana merkitys ymmärrettiin hyvin ja ajatukseen herättiin.

Osaaminen

Osaamispääoman kasvattaminen saa kaikilta alueilta eniten numeroa 4 ja yhteensä numeroa 3, 4 ja 5 esiintyy 92 %.
Osaamisen jakaminen saa vastaavia numeroita 88 %.

Johtopäätöksiä:

- Jatkuva työntekijöiden kehittymisen tarve on ymmärretty näillä alueilla.
- On mahdollista, että tähän korkeakoulujen haastatteluun on ajautunut keskimääräistä enemmän oppimistarpeen ymmärtäviä yrityksiä.

OSAAMINEN (ka. 3,6)						
Omien vahvuuksien ja heikkouksien tuntemus	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	5 %	20 %	**45 %**	25 %	5 %	100 %
Keski-Pohjanmaa	5 %	20 %	**40 %**	20 %	15 %	100 %
Satakunta	0 %	5 %	30 %	25 %	**40 %**	100 %
Kaikki vastaajat	3 %	15 %	**38 %**	23 %	20 %	100 %
Osaamispääoman kasvattaminen	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	5 %	5 %	30 %	**55 %**	5 %	100 %
Keski-Pohjanmaa	5 %	5 %	35 %	**45 %**	10 %	100 %
Satakunta	0 %	5 %	15 %	**40 %**	**40 %**	100 %
Kaikki vastaajat	3 %	5 %	27 %	**47 %**	18 %	100 %
Työntekijöiden kouluttaminen	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	5 %	26 %	**42 %**	16 %	11 %	100 %
Keski-Pohjanmaa	0 %	10 %	20 %	**45 %**	25 %	100 %
Satakunta	0 %	10 %	**35 %**	20 %	**35 %**	100 %
Kaikki vastaajat	2 %	15 %	**32 %**	27 %	24 %	100 %
Osaamisen jakaminen	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	6 %	6 %	**44 %**	17 %	28 %	100 %
Keski-Pohjanmaa	10 %	15 %	**30 %**	**30 %**	15 %	100 %
Satakunta	0 %	0 %	25 %	**40 %**	35 %	100 %
Kaikki vastaajat	5 %	7 %	**33 %**	29 %	26 %	100 %

Tutkitaan tarkemmin osa-aluetta **prosessit**

	Prosessit, keskiarvo
Lehtiala, graafinen ala	3,3
Sos.palvelut, hoitoala	2,9
Valmistava teollisuus	3,3
Matkailu & ravitsemus	3,5
Kauppa	3,1
Rakentaminen	3,5
Palveluala	3,2
Markkinointi	3,4
Kuljetus & logistiikka	2,8
Kaikki vastaajat	3,2

Mitä pienempi yritys on, sitä tärkeämpiä nämä ovat. On aivan arkipäivää, että se yksi joka tietää kaiken, sairastuu, ja sijaiselle tarvitaan selkeät dokumentoidut ohjeet.

Suuremmissa yrityksissä prosessien ja systemaattisuuden puute aiheuttaa kaaosta ja resurssien käytön tehottomuutta.

Prosessit, suunnitelmallisuus, dokumentointi ja yleinen systemaattisuus koetaan usein rajoittavina ylimääräisinä rasitteina. Keskustelimme siitä, että kun ne on kerran rakennettu ja käyttöönotettu, ne vapauttavat resursseja sekä selkeyttävät kaikkien työtä. Yrityksen vaihtaessa omistajaa nämä ovat arvokkaita.

Prosessit

Projektijohtamisen taso ja TKI-onnistumisten arviointi saavat paljon arvosanoja 1 ja 2. Budjetointi saa paljon ykköstä.

Nostoja:

- Jatkuva tuotekehitys saa eniten hyviä arvosanoja.

Yleisesti:

- Suunnittelu
- johtaminen ja
- seuranta saavat heikoiten huomiota

PROSESSIT (ka. 3,2)						
Ideoinnin arvioinnin systemaattinen prosessi	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	0 %	10 %	**60 %**	30 %	0 %	100 %
Keski-Pohjanmaa	5 %	10 %	**40 %**	35 %	10 %	100 %
Satakunta	0 %	5 %	**35 %**	30 %	30 %	100 %
Kaikki vastaajat	2 %	8 %	**45 %**	32 %	13 %	100 %
Tuote- ja palvelukehityksen selkeä prosessi	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	10 %	15 %	**45 %**	25 %	5 %	100 %
Keski-Pohjanmaa	20 %	0 %	**60 %**	5 %	15 %	100 %
Satakunta	0 %	5 %	**40 %**	**40 %**	15 %	100 %
Kaikki vastaajat	10 %	7 %	**48 %**	23 %	12 %	100 %
Projektijohtamisen taso	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	20 %	25 %	**35 %**	15 %	5 %	100 %
Keski-Pohjanmaa	20 %	**40 %**	25 %	10 %	5 %	100 %
Satakunta	5 %	5 %	**50 %**	10 %	30 %	100 %
Kaikki vastaajat	15 %	23 %	**37 %**	12 %	13 %	100 %
Budjetointi	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	15 %	10 %	**50 %**	20 %	5 %	100 %
Keski-Pohjanmaa	25 %	0 %	**50 %**	20 %	5 %	100 %
Satakunta	0 %	5 %	**65 %**	10 %	20 %	100 %
Kaikki vastaajat	13 %	5 %	**55 %**	17 %	10 %	100 %
Jatkuva tuotekehitys	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	0%	20%	20%	**40%**	20%	100 %
Keski-Pohjanmaa	5%	10%	**35%**	25%	25%	100 %
Satakunta	0%	0%	25%	**45%**	30%	100 %
Kaikki vastaajat	2 %	10 %	27 %	**37 %**	25 %	100 %
TKI-onnistumisten arviointi	1	2	3	4	5	Yht.
Etelä-Pohjanmaa	15 %	25 %	25 %	**35 %**	0 %	100 %
Keski-Pohjanmaa	5 %	30 %	**40 %**	25 %	0 %	100 %
Satakunta	5 %	10 %	30 %	**40 %**	15 %	100 %
Kaikki vastaajat	8 %	22 %	32 %	**33 %**	5 %	100 %

Miten edetään?

- Yritysten voimavarojen vahvistamiseksi ja esteiden poistamiseksi

Koulutussarjan aiheita:

- Innovaatiot pk-yrityksissä
- Kilpailijat ja markkinat
- Asiakaslähtöisyys ja tuotteistaminen
- Prosessit
- Jatkuva oppiminen
- Verkostot
- rahoitus

SEAMK

Innovaatiokyvykkyys maakunnittain - esteet ja voimavarat

- Etelä-Pohjanmaa
- Keski-Pohjanmaa
- Satakunta

Etelä-Pohjanmaa

Maakunta		Teknologia	Osaaminen	Verkostot	Asiakkaat ja markkinointi	Innovaatio-visio	Prosessit
		ka.	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.
Etelä-Pohjanmaa	(n=20)	3,4	3,3	3,8	3,4	3,7	3,0

Etelä-Pohjanmaa, TKI-toiminnan voimavaroja

- Riskejä otetaan ja niiden koetaan olevan osa yrittäjyyttä. Tiedostetaan, että kaikki kehitettävät tai testattavat ideat eivät toimi. Epäonnistumiset ja virheet sallitaan, niistä pyritään oppimaan.
- Asiakkaiden antamasta palautteesta saadaan tärkeitä kehittämisideoita.
- Verkostoja hyödynnetään aktiivisesti. Yritykset hyödyntävät kumppanuuksia, koulutusorganisaatioita, kehittäjäorganisaatioita ja toimittajia osaamisen kasvattamisessa.
- Ideointiin kannustetaan. Parityöskentelyn avulla turvataan se, että tieto ei ole vain yhdellä henkilöllä. Päivittäisjohtamisen, perehdyttämisen, kohtaamisten ja vuoropuheluiden tärkeys tunnistetaan.

Etelä-Pohjanmaa, TKI-toiminnan esteitä

- Resursseista raha ja aika ovat suurimmat esteet, joskin yleisesti todettiin, että niitä löytyy, jos asia on tarpeeksi tärkeä ja/tai houkutteleva. Pienille yrityksille jo kymmenientuhansien investointi on suuri.
- Erityisesti suorittavan tason tekijöille on huonosti saatavilla täsmäkoulutusta. Yleisesti koulutukseen suhtaudutaan myönteisesti, mutta henkilöstön odotetaan ehdottavan, etsivän ja järjestävän sen itse.
- Systemaattisuuden puute tuli esiin kaikilla osa-alueilla, hyvin järjestelmällisesti. Asioita tehdään pienissä yrityksissä sitä mukaa, kun ne tulevat eteen tai on pakko. Ainakaan innovaatiotoimintaan ei budjetoida ja vain harvoin mitään dokumentoidaan.
- Miltei kukaan ei kartoittanut markkinoita eikä hankkinut systemaattista asiakaspalautetta. Yleisesti mennään eteenpäin vanhoilla vakiintuneilla tiedoilla ja kokemuksilla.
- Kilpailijan tunnistaminen oli huolestuttavan huonoa, eikä ennakointia tehdä. Selityksenä oli useimmiten ajan puute tai oman toiminnan erityisluonne.

Satakunta

Maakunta		Teknologia	Osaaminen	Verkostot	Asiakkaat ja markkinointi	Innovaatio-visio	Prosessit
		ka.	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.
Satakunta	(n=20)	3,8	4,0	3,5	3,7	3,8	3,7

samk

Satakunta, TKI-toiminnan voimavaroja

- Ulkopuolista asiantuntijuutta hankitaan verkostojen ja kehittäjäorganisaatioiden kautta. Toimintaan varataan rahaa. Rahoitusta osataan etsiä.
- Yrityksen sisäisen osaamisen jakamista ja kehittämistä tehdään aktiivisesti.
- Asiakkaiden kuunteleminen ja tiedon siirtäminen koko yrityksen käyttöön ovat vahvoja voimavaroja. Markkinoiden seuraaminen antaa tietoa nykyhetkestä ja palautekyselyt jo tapahtuneesta.
- Nopeasti muuttuva toimintaympäristö vaatii jatkuvaa seurantaa niin markkinoiden kuin teknologian osalta. Tietoa hankitaan monikanavaisesti.

samk

Satakunta, TKI-toiminnan esteitä

- Ajan puute mainittiin huomattavan usein. Rahan puute mainittiin pienimmissä yrityksissä ja muissakin yrityksissä yleiseen huonoon näkymään viitaten.
- Sisäisen yhteistyön, osaamisen jakamisen ja yleisestikin viestinnän puute tuli esiin kovin monessa haastattelussa. Osaamisen jakaminen voi olla ongelma myös, mikäli työn toteuttajat ovat ammatinharjoittajia ja työskentelevät muissakin organisaatiossa.
- Systemaattisuus puuttuu läpi teemojen.
- Lähes jokaisessa yrityksessä tuli ilmi uskon puute tulevaisuuteen tai omaan alaan. Se realisoituu varovaisuutena tai passiivisuutena kehittämisen suhteen.
- Uusiakin tuotteita ja palveluja kerrottiin kehitettävän sen mukaan, mitä jo olemassa olevat asiakkaat pyytävät tai tilaavat.
- Yritykset eivät aina tunnista tai yritä tunnistaa kilpailijoitaan tai markkinoiden tarpeita riittävän hyvin.

samk

Keski-Pohjanmaa

Maakunta	Teknologia	Osaaminen	Verkostot	Asiakkaat ja markkinointi	Innovaatio-visio	Prosessit
	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.	ka.
Keski-Pohjanmaa (n=20)	3,2	3,5	3,2	2,9	3,3	3,0

centria ammattikorkeakoulu

Keski-Pohjanmaa, TKI-toiminnan voimavarat

- Asiakastarpeita kartoitetaan asiakkaiden ja myyjien kanssa keskustelemalla, pilotoinneilla ja asiakastutkimuksilla. Näin osataan räätälöidä tuotteita ja palveluja paremmiksi.
- Verkostoissa on paljon eri tahoja, joiden kanssa keskustellaan. Tapahtumiin osallistuminen nähdään tärkeänä.
- Hiljaisen tiedon merkitys on tunnistettu ja keinoja sen jakamiseen löydetty. Kehityskeskustelut, ryhmätyöskentely, epämuodolliset tilaisuudet tiedon jakamiseen ja osaamisen tunnistaminen ovat siinä tärkeässä asemassa.
- Vaikka hyvin harva tekee varsinaista tulevaisuuden ennakointia, niin trendejä, uusia tuulia ja markkinoiden muutoksia seurataan useiden lähteiden avulla.

Keski-Pohjanmaa, TKI-toiminnan esteet

- Ideoiden kehittäminen on satunnaista. Prosessien luomiseen ja järjestelmien käyttöön ottoon ei ole panostettu, vaikka tarve tunnistetaan.
- Riskin ottaminen on täysin perustellusti aina jännittävää, mutta yrityksissä ilmeni huomattavan paljon epäilyä ja uskon puutetta kehittämisen hyötyihin.
- Kehitysinvestoinnit maksavat useimmiten paljon. Niiden rahoitukseen ei yleisesti osata tai haluta hakea ulkopuolista tukea. Resursseista aika, osaaminen ja henkilöt mainittiin säännöllisesti, kun mietittiin kehittämisen esteitä. Budjetointi kehittämiseen oli harvinaista.
- Asiakkailta tulevien kehitysideoiden roolia yrityksen toiminnan kehittämisessä ei usein ymmärretä.